

УДК 336.226.12

Мамонтова Н. А.*доктор економічних наук, професор,**Національний університет «Острозька академія», Україна;**e-mail: nataliya.mamontova@oa.edu.ua; ORCID ID: 0000-0002-2477-6335***Витюк В. О.***аспірант,**Національний університет «Острозька академія», Україна;**e-mail: vityukvo@gmail.com; ORCID ID: 0000-0002-4350-3922*

КОНЦЕПЦІЯ РЕФОРМУВАННЯ КОРПОРАТИВНОГО ОПОДАТКУВАННЯ ДОХОДІВ В УКРАЇНІ

Анотація. Досліджено доцільність та актуальність реформування корпоративного оподаткування доходів в Україні. Проаналізовано наукові розробки вітчизняних і закордонних науковців. Досліджено низьку фіскальну ефективність податку на прибуток підприємств і встановлено стійкий взаємозв'язок рівня сплати податків від комплексу додаткових чинників, а саме рівня корпоративного менеджменту, форми власності та уваги громадськості. Відзначено високу вагу сплати податку на прибуток у загальній структурі Топ-30 підприємствами України за сплати податків. Проаналізовано та узагальнено міжнародний досвід корпоративного оподаткування доходів. Обґрунтовано необхідність заміни податку на прибуток на інший вид податку корпоративного оподаткування доходів. Зазначено системні проблеми щодо ефективності наявних у світі моделей корпоративного оподаткування доходів. Підкреслено негативний вплив низькоподаткових юрисдикцій на функціонування податкових систем низки країн і створення ефекту нерівномірності податкового навантаження. Систематизовано інформацію щодо практичного досвіду впровадження податку на виведений капітал у країнах світу. Досліджено низьку ефективність такої концепції реформування корпоративного оподаткування і недоцільність використання цієї концепції в сучасних умовах України. Оцінено можливість заміни податку на додану вартість і встановлено критичну залежність доходів зведеного бюджету України від надходжень цього податку на рівні більше ніж 35 %. Розроблено та обґрунтовано концепцію реформування корпоративного оподаткування доходів шляхом упровадження 1 % податку з обороту в доповнення податку на додану вартість і повної відміни податку на прибуток. Оцінено обсяг надходжень податкових надходжень за 2010—2019 рр. у разі впровадження авторської концепції корпоративного оподаткування доходів у порівнянні з актуальною системою оподаткування. Згруповано і систематизовано позитивні наслідки для економіки України внаслідок зміни системи корпоративного оподаткування доходів. Підкреслено необхідність формування нової податкової культури і філософії взаємодії представників податкових органів та бізнесу.

Ключові слова: корпоративне оподаткування доходів, податок на прибуток підприємств, податок на виведений капітал, податок з обороту.

Формул: 0; рис.: 0; табл.: 3; бібл.: 19.

Mamontova N.*Doctor of Economics, Professor,**The National University of Ostroh Academy, Ukraine;**e-mail: nataliya.mamontova@oa.edu.ua; ORCID ID: 0000-0002-2477-6335***Vityuk V.***Ph. D. student,**The National University of Ostroh Academy, Ukraine;**e-mail: vityukvo@gmail.com; ORCID ID: 0000-0002-4350-3922*

THE CONCEPT OF CORPORATE REFORM INCOME TAXATION IN UKRAINE

Abstract. The article examines the feasibility and relevance of reforming corporate income taxation in Ukraine.

We have scrutinized scientific researches of domestic and foreign scientists. The low fiscal efficiency of corporate income tax has been investigated and a stable relationship has been detected between the level of tax payment and a set of additional factors, namely the level of corporate management, the form of ownership and public attention.

The high weight of the payment of income tax in the overall structure of the top-30 enterprises of Ukraine for the payment of taxes was noted. The international experience of corporate income taxation is analyzed and summarized. The necessity of replacing the income tax with another type of corporate income taxation has been substantiated. Systemic problems of the effectiveness of the existing models of corporate income taxation in the world are noted. The negative impact of low-tax on the functioning of tax systems in a lot of countries and the creation of the effect of uneven tax burden is emphasized. Information on the practical experience of introducing a tax on withdrawn capital in the foreign countries has been systematized. The low efficiency of that concept and the inexpediency of using this concept in the modern domestic conditions have been investigated. The possibility of replacing the value added tax has been assessed and the critical dependence of the budget incomes on the tax has been established. Concept of reforming corporate income taxation was developed and substantiated by introducing 1% turnover tax in addition to value added tax and the complete abolition of income tax. The volume of tax receipts for 2010—2019 has been estimated in the case of the introduction of author's concept of corporate taxation of income instead of current taxation system. The positive consequences for Ukrainian economy have been evaluated and systematized. Strong need to form a new tax culture and philosophy of interaction between representatives of tax authorities and business was emphasized.

Keywords: corporate income taxation, corporate income tax, tax on withdrawn capital, turnover tax.

JEL Classification H25

Formulas: 0; fig.: 0; tabl.: 3; bibl.: 19.

Вступ. На даний час наукова спільнота фактично одноголосно погоджується з доцільністю реформування податкової системи України загалом і корпоративного оподаткування доходів зокрема. Однак шляхи і напрями такого реформування суттєво відрізняються залежно від наукової позиції автора. Побудова ефективної податкової системи України дозволить пришвидшити економічний розвиток України.

Аналіз досліджень і постановка завдання. На даний час дослідження як вітчизняних, так і закордонних науковців переважно сфокусовані на питанні доцільності заміни податку на прибуток підприємств податком на виведений капітал. Особливо варто відзначити внесок В. І. Дубровського і В. В. Черкашина [1] в обґрунтуванні необхідності впровадження ліберальної концепції податкової реформи оподаткування підприємств в Україні та популяризації подальшого дослідження цього питання серед наукової спільноти. Водночас консенсусу з цього питання не досягнуто, попри очевидну проблемність чинної концепції корпоративного оподаткування доходів в Україні.

Тому метою дослідження є розроблення ефективної концепції реформування корпоративного оподаткування доходів в Україні та обґрунтування переваг запропонованої авторської концепції. Особливу увагу потрібно приділити оцінці позитивного впливу на економіку України в разі її успішної імплементації.

Методологія і методи дослідження. Під час дослідження було використано як загальнонаукові, так і спеціальні методи дослідження. У процесі вивчення теоретичних напрацювань зарубіжних і вітчизняних учених, пов'язаних із темою дослідження, було використано методи аналізу, синтезу і порівняння. Статистичний метод наукового дослідження був використаний для обробки інформації щодо надходжень податків. За

допомогою структурно-логічного методу розроблено авторську концепцію реформування корпоративного оподаткування доходів в Україні.

Результати дослідження. На сучасному етапі розвитку економіки України практично доведеним є твердження про фіскальну неефективність податку на прибуток підприємств та усвідомлення доцільності його реформування чи заміни на інший вид корпоративного оподаткування.

Основний обсяг надходжень податку на прибуток підприємств забезпечують підприємства, що перебувають у власності держави. Оскільки до них прикутий суспільний інтерес і на деяких з них відбулася реформа корпоративного управління, що мінімізує можливість агресивної податкової мінімізації. З другого боку, десятки тисяч юридичних осіб подають податкову звітність, декларуючи або мінімальний прибуток, або повну його відсутність. Для розуміння масштабів питання проаналізуємо показники Топ-30 підприємств України за обсягом сплачених податків, що наведено в *табл. 1*.

Таблиця 1

**Показники надходжень серед Топ-30 підприємств України
зі сплати податків за 2019 рік**

№	Усього податків, млн грн	ППП, млн грн	ППП до всього податків, %	№	Усього податків, млн грн	ППП, млн грн	ППП до всього податків, %
1	47 688,25	8 974,64	18,82	16	4 067,06	2 070,31	50,90
2	34 191,41	9 719,03	28,43	17	3 942,37	1 353,39	34,33
3	17 223,13	671,92	3,90	18	3 409,06	984,89	28,89
4	в/д	в/д	в/д	19	3 404,58	2 670,81	78,45
5	16 568,65	1 754,27	10,59	20	3 399,36	2 351,82	69,18
6	15 749,23	2 312,94	14,69	21	3 311,02	1 238,28	37,40
7	13 943,95	0,78	0,01	22	3 047,16	717,81	23,56
8	13 251,93	1 075,55	8,12	23	в/д	в/д	в/д
9	в/д	в/д	в/д	24	2 928,79	500,41	17,09
10	8 297,84	0,33	0,00	25	в/д	в/д	в/д
11	7 160,93	2 165,29	30,24	26	2 852,74	6,25	0,22
12	7 100,39	0,10	0,00	27	в/д	в/д	в/д
13	6 768,44	924,27	13,66	28	2 723,15	1 744,35	64,06
14	5 958,31	1 694,34	28,44	29	2 555,99	1 622,07	63,46
15	в/д	в/д	в/д	30	2 488,60	778,23	31,27
Усього					232 032,36	45 332,07	19,54

Примітка. Складено і розраховано за [2].

На перший погляд, дані *табл. 1* вказують на значну частку податку на прибуток у загальній структурі сплати податків серед Топ-30 підприємств України за 2019 рік, а в п'яти з них відповідний показник навіть перевищує 50 %. Однак за більш детального аналізу варто зауважити, що для п'яти підприємств цей показник не перевищує навіть 5 %, а загальний показник на всіх підприємствах становить 19,54 %. Відповідно, можна зробити висновок, що навіть у межах Топ-30 підприємств зі сплати податків в Україні спостерігається істотне коливання частки податку на прибуток у загальній структурі податкових надходжень. Такий розподіл можна пояснити вищенаведеними факторами, а саме кореляцією зі структурою власності підприємства, наявністю чи відсутністю незалежного корпоративного управління та величиною і фокусом суспільної уваги до діяльності підприємства, відмінністю в концепціях та пріоритетах податкового планування.

Додатково варто зауважити відсутність в Україні обов'язку всіх підприємств оприлюднювати податкову звітність, що негативно впливає на можливість громадянського суспільства та експертного середовища аналізувати господарську діяльність підприємств та акцентувати увагу органів влади на проблемних питаннях у разі наявності та знижує рівень транспарентності бізнесу в цілому.

Окремої уваги заслуговує аналіз співвідношення надходжень податку на прибуток Топ-30 підприємств зі сплати податків до загального обсягу надходжень відповідного податку. Так, усього за 2019 рік до зведеного бюджету надійшло 117 316,77 млн грн податку на прибуток, а підприємствами Топ-30 зі сплати податків надійшло 45 332,07 млн грн, що становить 38,64 %. З урахуванням неповноти даних у Табл. 1, а саме відсутності даних звітності по ПриватБанку (4-ге місце списку) та інших підприємств, можливо з достатньо високою точністю припустити, що з урахуванням усіх даних питома вага сплати податку на прибуток серед Топ-30 підприємств становить не менше ніж 50 %, а серед Топ-100 підприємств — не менше ніж 80 %. Відповідно, варто констатувати, що менше ніж 0,1 % усіх підприємств генерують практично весь обсяг надходжень цього податку. Це свідчить про сумнівну фіскальну ефективність податку на прибуток, що доводить необхідність реформування корпоративного оподаткування доходів в Україні.

Також варто зазначити, що навіть великі підприємства використовують різного роду схеми, у тому числі офшори, які дозволяють мінімізувати сплату податку на прибуток. За даними міжнародних науковців, близько 40 % прибутку корпорацій щороку переказують до «податкових гаваней», унаслідок чого втрати з податку на прибуток становлять понад 200 млрд дол. США на рік, що приблизно відповідає 10 % світових податкових надходжень [3].

Достатньо показовою є ситуація, що склалася в Європейському Союзі, де навіть судова гілка влади не здатна вирішити ситуацію зі сплатою податків міжнародними корпораціями, що використовують схему агресивної податкової мінімізації в Ірландії [4].

Україна в цьому контексті не виняток, і лише брак достовірної статистичної інформації не дозволяє повною мірою оцінити ситуацію у вітчизняній економіці.

Особливу увагу варто звернути також на думку частини науковців про довгострокові наслідки світової пандемії на ефективність оподаткування загалом і корпоративного оподаткування доходів у формі податку на прибуток зокрема [5]. Подолання наслідків пандемії у світі з високою ймовірністю буде використано корпораціями як законну причину агресивної податкової мінімізації та більш активного лобювання різного виду податкових преференцій від національних урядів.

Варто зауважити високу складність адміністрування податку на прибуток підприємств і колосальний людський ресурс, що для цього залучений, як з боку податкових органів, так і від бізнесу. Особливо потрібно зауважити велику множину показників та їхніх складових, за якими оцінюють ефективність корпоративного оподаткування. Найбільш показовими є рейтингування і методологічна база ОЕСР. Оцінювання корпоративного оподаткування доходів здійснюється за такими показниками:

- гранична ставка податку;
- вартість відновлення;
- стимули / складність [6].

У межах кожного вищенаведеного показника об'єднано, у свою чергу, кілька складових нижчого рівня, тому це питання є більш комплексним і потребує колосального ресурсу для адекватного аналізу.

За даними авторитетного міжнародного рейтингу «Doing Business», що на щорічній основі складається Світовим банком, становище України є далеко не найкращим. Так, середній бал України в «Doing Business» становив 70,2 за даними 2020 року, а в загальному рейтингу це відповідає 64-й сходинці. Водночас за складовою «сплата податків» Україна займає 65-те місце зі 190-ти країн світу, що підлягають оцінці [7].

Відповідно можна зробити висновок про значний потенціал зростання цього показника, однак виключно за умови впровадження ефективної реформи корпоративного оподаткування.

Сукупність вищенаведених тверджень дозволяє дійти висновку, що реформування податку на прибуток підприємств, а саме точкові чи косметичні зміни частини його параметрів, не вирішують питання його ефективності суттєво. За цих обставин потрібно проаналізувати альтернативні варіанти оподаткування корпоративного сектору економіки.

Загальносвітова практика пропонує всього два основні варіанти, а саме податок на виведений капітал і податок з обороту (продажів), модифікованим варіантом якого в Україні за фактом є податок на додану вартість.

Стосовно податку на виведений капітал важко погодитися з частиною наукової спільноти, що пропонує імплементувати його в Україні. Оскільки податок на виведений капітал не розв'язує вищенаведених проблем податку на прибуток підприємств, а саме:

- складність і ресурсоемкість адміністрування;
- висока можливість застосування агресивної податкової мінімізації;
- негативне сприйняття податку суспільством та представниками бізнес-середовища.

Водночас податок на виведений капітал, на нашу думку, порушує один із базових принципів оподаткування, а саме нейтральність. Оскільки за фактом іноземний власник бізнесу буде оштрафований чи перебуватиме в гіршому становищі за виведення чесно зароблених коштів у свою юрисдикцію, що, у свою чергу, не сприятиме зростанню іноземних інвестицій. Також існують обґрунтовані підстави вважати, що надходження від податку на виведений капітал у середньостроковому періоді будуть суттєво нижчими, ніж надходження від податку на прибуток підприємств.

Приклад Естонії, що запровадила податок на виведений капітал на початку 2000 року, дозволяє зробити такі висновки:

- практично двократне зменшення податкових надходжень протягом 3—5 років від упровадження;
- необхідність підвищення інших податків і зборів, акцизів і податків на майно для вирівнювання фіскальних втрат;
- сумнівна доведеність зростання іноземних інвестицій [8].

Досвід Північної Македонії 2009 року, Грузії 2017-го і Латвії 2018-го, що теж запровадили цей податок, є ще менш показовим і не дозволяє стверджувати про однозначну ефективність запровадження податку на виведений капітал.

Стосовно податку на додану вартість варто розуміти, що, попри його критику і цілком очевидну недосконалість, він залишається основою надходжень коштів до бюджету України (табл. 2).

Таблиця 2

Надходження ПДВ у структурі податкових надходжень зведеного бюджету України за 2010—2019 рр.

Роки	Усього податкові надходження, млн грн	ПДВ з вироблених в Україні товарів (робіт, послуг) з урахуванням бюджетного відшкодування, млн грн	ПДВ з ввезених на митну територію України товарів (робіт, послуг), млн грн	Усього ПДВ, млн грн	Співвідношення всього ПДВ до всього податкових надходжень, %
2010	234 447,75	12 965,15	73 350,77	86 315,92	36,82
2011	334 691,90	34 068,43	96 025,33	130 093,75	38,87
2012	360 567,22	37 222,27	101 604,55	138 826,82	38,50
2013	353 968,12	31 724,70	96 544,60	128 269,31	36,24
2014	367 511,93	31 737,08	107 287,18	139 024,26	37,83
2015	507 635,90	39 685,89	138 766,50	178 452,39	35,15
2016	650 781,68	54 052,75	181 453,28	235 506,03	36,19
2017	828 158,81	63 450,37	250 530,23	313 980,59	37,91
2018	986 348,52	79 130,86	295 377,32	374 508,19	37,97
2019	1 070 321,84	88 929,81	289 760,42	378 690,22	35,38

Примітка. Складено і розраховано за [9—18].

Дані табл. 2 чітко доводять безальтернативність на даному етапі розвитку економіки ПДВ як податку, що забезпечує максимально 38,87 % у 2011 році та мінімально 35,15 % у 2015 році всіх податкових надходжень зведеного бюджету України. Тому, на нашу думку,

заміна ПДВ як елементу системи корпоративного оподаткування не є можливим у середньостроковій перспективі. Відповідно єдиною можливістю реформування корпоративного оподаткування доходів залишається впровадження податку з обороту в доповнення ПДВ з одночасною повною відміною податку на прибуток підприємств.

Водночас критично важливо запропонувати таке рішення, яке не тільки зможе ефективно на більш якісному рівні замінити податок на прибуток підприємств, а й не сповільнить економічний розвиток України. Таким рішенням, на нашу думку, є повне скасування податку на прибуток підприємств в Україні і впровадження замість нього 1 % податку з обороту, що є мінімальним показником, який не збільшить загальне фіскальне навантаження на бізнес. Для підтвердження цього твердження проаналізуємо розрахункові дані ймовірного надходження податків у разі запровадження податку з обороту згідно з авторською концепцією, що наведено в *табл. 3*.

Таблиця 3

**Розрахунок співвідношення надходжень податку на прибуток
та 1 % податку з обороту за 2010—2019 роки**

Роки	Обсяг реалізації, млн грн	Обсяг надходжень податку на прибуток до держбюджету, млн грн	Обсяг надходжень податку з обороту у разі реалізації авторської концепції, млн грн	Співвідношення між надходженням податку з обороту до податку на прибуток, %
2010	3 596 646,40	40 359,07	35 966,46	89,12
2011	4 202 455,20	55 096,98	42 024,55	76,27
2012	4 459 818,80	55 793,02	44 598,19	79,94
2013	4 334 453,10	54 993,85	43 344,53	78,82
2014	4 459 702,20	40 201,49	44 597,02	110,93
2015	5 556 540,40	39 053,17	55 565,40	142,28
2016	6 726 739,80	60 223,23	67 267,40	111,70
2017	8 312 271,90	73 396,80	83 122,72	113,25
2018	9 966 804,50	106 182,35	99 668,05	93,86
2019	10 524 112,80	117 316,78	105 241,13	89,71
Усього	62 139 545,10	642 616,73	621 395,45	96,70

Примітка. Складено і розраховано за [9—19].

Достатньо несподівано, але вищенаведені розрахунки повністю підтверджують таку можливість, оскільки кореляція між поточним станом і запропонованою авторською концепцією на рівні 96,70 % за досліджуваний період 2010—2019 років, набуваючи максимального значення 142,28 % у 2015 році та мінімального значення 76,27 % у 2011 році. Частково таке значне відхилення можна пояснити диференціацією загального розміру прибутковості в різні періоди, однак основний вплив, на нашу думку, становлять величина податкового тиску органів контролю і різна ефективність податкової оптимізації.

Додатково варто зазначити, що впровадження 1 % податку з обороту зумовить такі позитивні зміни в економіці, що суттєво прискорять економічний розвиток держави Україна:

- прибуткові підприємства, що не займаються агресивною податковою мінімізацією, відчують зменшення загального податкового тягаря;
- підприємства-«привиди», які роками збиткові, але продовжують працювати на ринку для використання в сумнівних схемах, змушені будуть «закритися»;
- ефективність багатьох методів агресивної податкової мінімізації зменшиться кардинально;
- значний антикорупційний ефект;
- спрощення адміністрування цього податку з боку ДПС, особливо в разі запровадження додаткової опції, що зобов'яже банк бути податковим агентом і автоматично перераховувати 1 % до бюджету від усіх коштів, що надійдуть на рахунок юридичної особи, як оплата за товари, роботи, послуги;
- вивільнення колосального ресурсу через спрощення адміністрування податку у приватному секторі, а саме бухгалтерів, юристів та інших суміжних професій;

- ріст надходжень інших податків, особливо ПДВ;
- поліпшення точності прогнозування податкових надходжень у бюджети різних рівнів.

Ця пропозиція, із зрозумілих причин, буде піддана критиці з боку представників тіньового та олігархічного секторів економіки, однак у разі наявності політичної волі сприятиме форсованому економічному розвитку та зростанню добробуту населення.

Висновки. Результати дослідження однозначно підтверджують актуальність і доцільність реформування корпоративного оподаткування доходів в Україні на сучасному етапі розвитку економіки. Фіскальна неефективність, активне використання для агресивної податкової мінімізації та високий рівень витрат на адміністрування податку на прибуток підприємств зумовлюють необхідність його заміни. Ураховуючи економічну дійсність та особливості забезпечення податкових надходжень у бюджети різних рівнів в Україні, а саме безальтернативність податку на додану вартість, найбільш ефективною альтернативою нинішньої концепції оподаткування прибутку підприємств, як складової корпоративного оподаткування доходів, є запровадження 1 % податку з обороту. Низька ставка і простота адміністрування податку з обороту забезпечать комплекс позитивних змін в економіці та сприятимуть формування нової культури і філософії взаємодії представників податкових органів та бізнесу. Кумулятивний ефект від імплементації нової концепції корпоративного оподаткування забезпечить форсований економічний розвиток України.

Література

1. Дубровський В. І., Черкашин В. В. Реформа оподаткування доходів підприємств (корпоративного податку) як ключова частина ліберальної податкової реформи в Україні. Київ, 2015. 33 с.
2. Google, Нафтогаз і табачники. Хто потрапив в топ-100 платників податків України в 2019 році. *НВ Бізнес*. 2020. 27 лютого. URL : <https://nv.ua/ukr/biz/markets/top-100-platnikiv-podatkiv-2019-roku-novini-ukrajini-50072657.html> (дата звернення: 01.02.2020).
3. 40% of multinational profits are shifted to tax havens each year. URL : https://missingprofits.world/?fbclid=IwAR0kEm6CQRZP3MdEBn1izAOMj99SBQosAO9fk9IG6aJG0X4Rv1_89CfNuKo (date of access: 01.02.2020).
4. Lahodynsky O. Red card for tax dumping. *NEWEUROPE*. 2020. July 16. URL : <https://www.neweurope.eu/article/red-card-for-tax-dumping> (date of access: 01.02.2020).
5. Laffitte S., Martin J., Parenti M., Souillard B., Toubal F. International corporate taxation after COVID-19: Minimum taxation as the new normal. *Vox EU*. 2020. April 14. URL : <https://voxeu.org/article/minimum-effective-tax-rate-global-multinational-profits> (date of access: 01.02.2020).
6. Bunn D. International Tax Competitiveness Index 2020. *Tax Foundation*. 2020. October 14. URL : <https://taxfoundation.org/publications/international-tax-competitiveness-index> (date of access: 01.02.2020).
7. Economy Profile of Ukraine. Doing Business 2020. *WORLD BANK GROUP*. URL : <https://www.doingbusiness.org/content/dam/doingBusiness/country/u/ukraine/UKR.pdf> (date of access: 01.02.2020).
8. Lehis L., Klauson I., Pahapill H., Uustalu E. The Compatibility of the Estonian corporate income tax system with community law. *JURIDICA INTERNATIONAL*. Vol. XV. 2008. URL : https://www.juridicainternational.eu/public/pdf/ji_2008_2_14.pdf (date of access: 01.02.2020).
9. Річний звіт Державної казначейської служби України про виконання Державного бюджету України за 2010 рік. URL : <https://www.treasury.gov.ua/ua/file-storage/richniy-zvit-3> (дата звернення: 01.02.2020).
10. Річний звіт Державної казначейської служби України про виконання Державного бюджету України за 2011 рік. URL : <https://www.treasury.gov.ua/ua/file-storage/richniy-zvit-2> (дата звернення: 01.02.2020).
11. Річний звіт Державної казначейської служби України про виконання Державного бюджету України за 2012 рік. URL : <https://www.treasury.gov.ua/ua/file-storage/richniy-zvit> (дата звернення: 01.02.2020).
12. Річний звіт Державної казначейської служби України про виконання Державного бюджету України за 2013 рік. URL : <https://www.treasury.gov.ua/ua/file-storage/richniy-zvit-stanom-na-01012014> (дата звернення: 01.02.2020).
13. Річний звіт Державної казначейської служби України про виконання Державного бюджету України за 2014 рік. URL : <https://www.treasury.gov.ua/ua/file-storage/richniy-zvit-pro-vikonannya-derzhavnogo-byudzhetu-ukraini-na-01012015-roku> (дата звернення: 01.02.2020).
14. Річний звіт Державної казначейської служби України про виконання Державного бюджету України за 2015 рік. URL : <https://www.treasury.gov.ua/ua/file-storage/richniy-zvit-pro-vikonannya-derzhavnogo-byudzhetu-ukraini-za-2015-rik> (дата звернення: 01.02.2020).
15. Річний звіт Державної казначейської служби України про виконання Державного бюджету України за 2016 рік. URL : <https://www.treasury.gov.ua/ua/file-storage/richniy-zvit-pro-vikonannya-derzhavnogo-byudzhetu-ukraini-za-2016-rik> (дата звернення: 01.02.2020).
16. Річний звіт Державної казначейської служби України про виконання Державного бюджету України за 2017 рік. URL : <https://www.treasury.gov.ua/ua/file-storage/richniy-zvit-pro-vikonannya-derzhavnogo-byudzhetu-ukraini-za-2017-rik> (дата звернення: 01.02.2020).
17. Річний звіт Державної казначейської служби України про виконання Державного бюджету України за 2018 рік. URL : <https://www.treasury.gov.ua/ua/file-storage/richniy-zvit-pro-vikonannya-derzhavnogo-byudzhetu-ukrayini-za2018-rik> (дата звернення: 01.02.2020).

18. Річний звіт Державної казначейської служби України про виконання Державного бюджету України за 2019 рік. URL : <https://www.treasury.gov.ua/ua/file-storage/ricnij-zvit-pro-vikonannya-derzhavnogo-byudzhetu-ukrayini-za-2019-rik> (дата звернення 01.02.2020).
19. Статистична інформація Державної служби статистики України щодо діяльності підприємств в Україні за 2008—2019 роки. URL : http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/publ9_u.htm (дата звернення: 01.02.2020).
- Статтю рекомендовано до друку 18.04.2021* © Мамонтова Н. А., Витюк В. О.

References

- Dubrovskiy, V. I., & Cherkashyn, V. V. (2015). *Reforma opodatkovannia dokhodiv pidpriemstv (korporativnoho podatku) yak kliuchova chastyna liberalnoi podatkovoi reformy v Ukraini [Reform of corporate income taxation (corporate tax) as a key part of liberal tax reform in Ukraine]*. Kyiv [in Ukrainian].
 - Google, Naftohaz i tabachnyky. Khto potrapyv v top-100 platnykiv podatkov Ukrainy v 2019 rotsi [Google, Naftogaz and tobacco growers. Who got into the top 100 taxpayers of Ukraine in 2019]. (2020, February 27). *NV Biznes — NV Business*. Retrieved February 1, 2020, from <https://nv.ua/ukr/biz/markets/top-100-platnykiv-podatkov-2019-roku-novini-ukrajini-50072657.html> [in Ukrainian].
 - 40% of multinational profits are shifted to tax havens each year. (n. d.). Retrieved February 1, 2020, from https://missingprofits.world/?fbclid=IwAR0kEm6CQRZP3MdEBN1zAOMjp9SBQosAO9fk9IG6aJG0X4Rv1_89CfNuKo.
 - Lahodinsky, O. (2020, July 16). Red card for tax dumping. *NEWEUROPE*. Retrieved February 1, 2020, from <https://www.neweurope.eu/article/red-card-for-tax-dumping>.
 - Laffitte, S., Martin, J., Parenti, M., Souillard, B., & Toubal, F. (2020, April 14). International corporate taxation after COVID-19: Minimum taxation as the new normal. *Vox EU*. Retrieved February 1, 2020, from <https://voxeu.org/article/minimum-effective-tax-rate-global-multinational-profits>.
 - Bunn, D. (2020, October 14). International Tax Competitiveness Index 2020. *TAX FOUNDATION*. Retrieved February 1, 2020, from <https://taxfoundation.org/publications/international-tax-competitiveness-index>.
 - Economy Profile of Ukraine. Doing Business 2020. (n. d.). *WORLD BANK GROUP*. Retrieved February 1, 2020, from <https://www.doingbusiness.org/content/dam/doingBusiness/country/u/ukraine/UKR.pdf>.
 - Lehis, L., Klauson, I., Pahapill, H., & Uustalu, E. (2008). The Compatibility of the Estonian corporate income tax system with community law. *JURIDICA INTERNATIONAL, Vol. XV*. Retrieved February 1, 2020, from https://www.juridicainternational.eu/public/pdf/ji_2008_2_14.pdf.
 - Derzhavna kaznacheiska sluzhba Ukrainy. (n. d.). *Richnyi zvit pro vykonannia Derzhavnoho biudzhetu Ukrainy za 2010 rik [Annual report on the implementation of the State budget of Ukraine for 2010]*. Retrieved February 1, 2020, from <https://www.treasury.gov.ua/ua/file-storage/ricnij-zvit-3> [in Ukrainian].
 - Derzhavna kaznacheiska sluzhba Ukrainy. (n. d.). *Richnyi zvit pro vykonannia Derzhavnoho biudzhetu Ukrainy za 2011 rik [Annual report on the implementation of the State budget of Ukraine for 2011]*. Retrieved February 1, 2020, from <https://https://www.treasury.gov.ua/ua/file-storage/ricnij-zvit-2> [in Ukrainian].
 - Derzhavna kaznacheiska sluzhba Ukrainy. (n. d.). *Richnyi zvit pro vykonannia Derzhavnoho biudzhetu Ukrainy za 2012 rik [Annual report on the implementation of the State budget of Ukraine for 2012]*. Retrieved February 1, 2020, from <https://https://www.treasury.gov.ua/ua/file-storage/ricnij-zvit> [in Ukrainian].
 - Derzhavna kaznacheiska sluzhba Ukrainy. (n. d.). *Richnyi zvit pro vykonannia Derzhavnoho biudzhetu Ukrainy za 2013 rik [Annual report on the implementation of the State budget of Ukraine for 2013]*. Retrieved February 1, 2020, from <https://https://www.treasury.gov.ua/ua/file-storage/ricnij-zvit-stanom-na-01012014> [in Ukrainian].
 - Derzhavna kaznacheiska sluzhba Ukrainy. (n. d.). *Richnyi zvit pro vykonannia Derzhavnoho biudzhetu Ukrainy za 2014 rik [Annual report on the implementation of the State budget of Ukraine for 2014]*. Retrieved February 1, 2020, from <https://www.treasury.gov.ua/ua/file-storage/ricnij-zvit-pro-vikonannya-derzhavnogo-byudzhetu-na-01012015-roku> [in Ukrainian].
 - Derzhavna kaznacheiska sluzhba Ukrainy. (n. d.). *Richnyi zvit pro vykonannia Derzhavnoho biudzhetu Ukrainy za 2015 rik [Annual report on the implementation of the State budget of Ukraine for 2015]*. Retrieved February 1, 2020, from <https://www.treasury.gov.ua/ua/file-storage/ricnij-zvit-pro-vikonannya-derzhavnogo-byudzhetu-ukrayini-za-2015-rik> [in Ukrainian].
 - Derzhavna kaznacheiska sluzhba Ukrainy. (n. d.). *Richnyi zvit pro vykonannia Derzhavnoho biudzhetu Ukrainy za 2016 rik [Annual report on the implementation of the State budget of Ukraine for 2016]*. Retrieved February 1, 2020, from <https://www.treasury.gov.ua/ua/file-storage/ricnij-zvit-pro-vikonannya-derzhavnogo-byudzhetu-ukrayini-za-2016-rik> [in Ukrainian].
 - Derzhavna kaznacheiska sluzhba Ukrainy. (n. d.). *Richnyi zvit pro vykonannia Derzhavnoho biudzhetu Ukrainy za 2017 rik [Annual report on the implementation of the State budget of Ukraine for 2017]*. Retrieved February 1, 2020, from <https://www.treasury.gov.ua/ua/file-storage/ricnij-zvit-pro-vikonannya-derzhavnogo-byudzhetu-ukrayini-za-2017-rik> [in Ukrainian].
 - Derzhavna kaznacheiska sluzhba Ukrainy. (n. d.). *Richnyi zvit pro vykonannia Derzhavnoho biudzhetu Ukrainy za 2018 rik [Annual report on the implementation of the State budget of Ukraine for 2018]*. Retrieved February 1, 2020, from <https://www.treasury.gov.ua/ua/file-storage/ricnij-zvit-pro-vikonannya-derzhavnogo-byudzhetu-ukrayini-za2018-rik> [in Ukrainian].
 - Derzhavna kaznacheiska sluzhba Ukrainy. (n. d.). *Richnyi zvit pro vykonannia Derzhavnoho biudzhetu Ukrainy za 2019 rik [Annual report on the implementation of the State budget of Ukraine for 2019]*. Retrieved February 1, 2020, from <https://www.treasury.gov.ua/ua/file-storage/ricnij-zvit-pro-vikonannya-derzhavnogo-byudzhetu-ukrayini-za-2019-rik> [in Ukrainian].
 - Derzhavna kaznacheiska sluzhba Ukrainy. (n. d.). *Statystychna informatsiia shchodo diialnosti pidpriemstv v Ukraini za 2008—2019 roky [Statistical information on the activities of enterprises in Ukraine for 2008—2019]*. Retrieved February 1, 2020, from http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/publ9_u.htm [in Ukrainian].
- The article is recommended for printing 18.04.2021* © Mamontova N., Vityuk V.